

Norges Forsvarsforenings høringsinnspill til Utenriks- og forsvarskomiteéns behandling av Statsbudsjettet (Forsvarsbudsjettet) 2024. Prop. 1 S (2023-2024)

Forsvarsbudsjettet for 2024 fremstilles av Regjeringen som en styrking av Forsvaret med 15 mrd. fra 2023. Norges Forsvarsforening (NFF) er ikke enig i at dette er en riktig fremstilling.

De 15 mrd. fordeler seg slik:

- a. 4,1 mrd. til pris- og lønnskompensasjon.
- b. 1,8 mrd. er valutajustering pga. svak norsk krone.
- c. 4,5 mrd. er støtte til Ukraina (andel av Nansenpakken).
- d. 2,7 mrd. ble vedtatt i 2020 som styrking av inneværende LTP.
- e. 1,5 mrd. er styrking ut over LTP.
- f. 0,4 mrd. går til IKT-satsning mm.

En styrking av Forsvaret med ca. 1,9 mrd. (1,5+0,4) har i prinsippet lite å si for Forsvaret, og kan ikke kalles en reell satsning i en skjebnetid hvor Europa nå befinner seg i den mest dramatiske og usikre sikkerhetssituasjonen siden 2. verdenskrig.

Bidraget til Ukraina stiller vi oss helt og fullt bak. Støtten bidrar til ukrainsk, europeisk og norsk sikkerhet, men det hjelper ikke på styrkingen av det norske Forsvaret.

At støtten kun er på 4,5 mrd. i 2024 og ikke 7,5 mrd. skyldes antakelig at ca. 3 mrd. utgjør verdien av ammunisjon og materiell som planlegges tatt ut av våre militære lagre eller anskaffes på annen måte. Det kan implisitt føre til en svekkelse av det norske forsvaret inntil re-anskaffelse skjer, noe som vi ikke finner igjen i budsjettforslaget. Pga. kraftig prisstigning vil en re-anskaffelse av de ca. 3 mrd. bli betydelig høyere enn den gang ammunisjonen eller materiellet ble anskaffet.

Dermed er styrkingen av Forsvaret, i tråd med Forsvarskommisjonens anbefalte *umiddelbare budsjettløft på 30 mrd.* ikke hensyntatt i 2024-budsjettet. Det er her grunn til å minne om at Forsvarskommisjonen (FKOM) anbefaler at dette krafttaket bør skje *uavhengig av tidsplanen* for neste Langtidsplan for Forsvaret (LTP).

Som en rekke kommisjoner, utredninger og rapporter fra ulike instanser har påpekt denne våren og sommeren, så har Forsvaret i dag store mangler. Budsjettforslaget for 2024 burde nå i det minste ha signalisert en vilje til å ta de entydige anbefalingene på alvor. Det er godt kjent at Forsvaret eksemplvis mangler:

- a. Tilstrekkelig bemanning av fartøyer, teknisk personell, offiserer og befal i operative avdelinger.

- b. Luftverndekning, annet enn over Ørlandet og F-35, og noe kortholdsdekning for Hærens enheter. Ingen norske byer, strategisk viktige baser eller annen viktig infrastruktur har dekning. Arbeid for å skaffe langtrekkende luftvern mot ballistiske missiler er NFF bekjent ikke igangsatt.
- c. Tilstrekkelig materiell, utstyr, reservedeler og fremfor alt stridsviktig ammunisjon. Mye av dette har svært lang ledetid ved anskaffelse, en ledetid som bare vil øke dersom vi kommer i en enda mer spent sikkerhetspolitisk situasjon.

Som disse eksemplene viser, så ligger mye av svakhetene i områder som gir Forsvaret svært liten utholdenhet i en alvorlig krise eller krigssituasjon.

NFF mener at 2024-budsjettet bør ha en høyere ambisjon for å rette opp svakhetene, og mer midler vil gi kraft til en rask styrking fra 2025. Mye kan gjøres på kort sikt for å få det vedtatte Forsvaret til å virke som forutsatt. Større materiellprosjekter vil alltid ta tid, men bestillinger av f.eks. ammunisjon, materiell og reservedeler kan iverksettes. Jo lenger vi venter, desto lenger bak i køen vil Norge havne i et stramt marked.

NFF er imidlertid ikke i posisjon til å gå i detalj om hvilke områder som bør styrkes først. Forsvarssjefens (FSJ) anbefalinger om hva som først må gripes fatt i, bør i denne situasjonen veie tyngst av alle innspill.

Avslutning

Budsjettforslaget for 2024 er *ikke* en satsning på forsvar og beredskap, og svarer ikke på noen av de store utfordringene og anbefalingene som fremkommer meget tydelig i bl.a. Forsvarskommisjonens rapport og FSJs fagmilitære råd. Budsjettet bidrar heller ikke til å etablere et fundament for en styrking i neste LTP-periode.

Norges forsvarsforening forventer at de politiske partiene erkjenner de store og påviste manglene i vårt forsvar og vår sivile beredskap. Stortinget anmodes om å utvise mot, ta ansvar og ikke minst vise respekt for den strategiske retningen som en rekke fagpersoner nå har utledet og anbefalt.

Det forsvaret som ble vedtatt i 2020 må aller først settes i stand til å virke som forutsatt. Mye kan utbedres i 2024, og vi peker igjen på at alle anbefalinger fremhever at det nå både er alvor, og det haster.

I lys av en svært alvorlig sikkerhetspolitisk situasjon og stor usikkerhet om hvordan situasjonen kommer til å utvikle seg, så er dette ikke tiden for å ta en kalkulert risiko på vegne av befolkningens og landets trygghet.

Nedprioritering av andre samfunnsviktige områder for å få dette til kan ha en politisk kostnad, men også gevinst. Uansett er en styrking av forsvar og beredskap større enn politiske partier og enkeltpolitikeres personlige suksess.